

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název práce: **Investice do britských kolonií v Africe a jejich vliv na postkoloniální ekonomickou situaci**

Autor práce: **Jana Nosková**

1. Obsah práce

Cíle, výzkumné otázky, hypotézy

Práce se věnuje africkému vývoji, což je za současné globalizace a emigrační vlny téma potřebné. Zásadním problémem práce je však naprosto neohraničený čas a nespifikovaný prostor výzkumu. Ze tří výzkumných otázek není možné odlišit prvních dvě (až na jedno slovo jsou stejné). Navíc lze výzkumnou otázku „Mají koloniální investice vliv na stav postkoloniálních ekonomik bývalých britských kolonií...“ předem zodpovědět kladně. Koloniální období v britských územích v Africe je dlouhé přibližně 100 let a postkoloniální období téměř 60 let, takže vliv určitých investic na určitou zemi v určitém období je nezbytně nutné více konkretizovat. V podané obecné rovině je vypovídací hodnota (zejména pro africkou současnost) ekonomických analýz z různých dob a různých zemí – bez komparace, sledování dynamiky ve stanovených periodách atd. - nepatrná.

Práce s literaturou

Autorka vychází zejména ze shrnujících údajů Frankelových z roku 1938, přitom investice do kolonií enormně rostly především ke konci koloniálního období (30., 40. a 50. léta). Vycházela z relevantních zdrojů (Frankel není citován v seznamu literatury, je uveden v opravené a doplněné elektronické verzi práce), které se však vážou k obecné problematice a k nejrůznějším obdobím a zemím. Neuvádí některé užitečné tituly: ekonomické kapacity britských kolonií už dříve podrobně analyzovali zejména systematictí Němci (příklad: Hermann Luft. 1930. *Das Britische Weltreich*. Leipzig: Bibliographisches Institut), britským koloniím se věnovala také Hana Horáková. 2006. *The British Empire. Selected Chapters*. Hradec Králové: Gaudeamus. Naopak řada titulů uvedených v literatuře se váže k nesouvisejícím tématům (arabské povstání, portugalské kolonie...). Užitečným zdrojem mohly být i nevyužité dějiny anglofonních afrických zemí (Hulec: Dějiny Jižní Afriky; Hulec-Olša, Dějiny Zimbabwe, Zambie a Malawi; Klíma, Dějiny Namibie) obsahující i ekonomické údaje z koloniální a postkoloniální doby. Citace z literatury bez uvedení strany nemají smysl (s. 18: Lloyd 1984).

Metodika práce

Text se dělí na historickou část (Vývoj britského kolonialismu v Africe a jeho charakteristika), která přináší velmi obecný historický přehled se zcela redundantními tématy (otroctví), a na obsahově relevantní pasáž o investicích. Metodologicky nejkonkrétnější je využití a aplikační zpracování Spearmanova koeficientu korelace, problémem zůstávají výchozí ekonomické údaje, s nimiž se při aplikaci pracuje.

Analytická část práce

Ekonomická analýza podle stanovených výzkumných úkolů se vztahuje na strany 27-47, výsledky jsou vyjádřeny i graficky v přílohách. Je jasné, že pro celou britskou Afriku v koloniální a postkoloniální době je tento prostor naprosto nedostačující, aby pokryl záměr práce vyjádřený titulem. Snaha je vítaná a analýza poměrně pečlivá, pro výsledek analýzy s vysokou vypovídající hodnotou by však bylo dobré omezit se na jednu oblast či velmi omezený počet zemí, stanovit si výzkumné období a pracovat s daty a proměnnými, které lze komparovat a kvantifikovat. V práci se totiž vychází z velmi obecných a nepřesných premis. Není jasný rozdíl mezi investicemi do kolonií a investicemi do zahraničí (s. 28, 29). Není jasný podíl daňového zatížení obyvatel v kvantu investic (s. 27-28, výběr daní je důležité, ale odlišné téma). Nelze kvantifikovat obecná nedoložitelná tvrzení typu: Na konci 19. století se pak Británie stala největším investorem do zahraničí (!) na světě a investovala skoro (!) stejnou sumu jako všechny ostatní mocnosti dohromady (s. 27).

Závěry práce

Práce podle očekávání dochází k obecnému závěru, že „výše investic vztažená na počet obyvatel kolonií ovlivňuje výši HDP na obyvatele nově vzniklých států“ (s. 47).

2. Formální náležitosti práce (zatrhněte Vaši volbu)

Formální úprava: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Stylistická úroveň: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Citační úroveň: výborná / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Komentář

Autorka bakalářské práce si vyzkoušela obtížnosti afrických témat, do nichž se pokusila vniknout. Příliš velké sousto nebylo možné zvládnout, považují však bakalářskou práci za předstupeň magisterské diplomové práce, kde by bylo možné prohloubit časově a prostorově omezené téma tak, aby vypovídací hodnota závěrů byla přesvědčivě doložitelná. Text je napsán odborným stylem jen nepatrně narušeným drobnostmi (...tlustá kapitola dějin..., s. 14). Problémy se vyskytly v jazykovém zpracování, a to jak v překlapech (v přepočtu, Abstrakt), tak v interpunkci (fenomén, v podobě jak jej známe..., s. 8), Anglo-egyptský Súdán je psán na s. 35 chybně jako Angloegyptský. Nevím, jaký je rozdíl mezi statutem chráněného státu a protektorátu (s. 22, *protectio* = ochrana) – podřízení Egypta Británii je třeba vyjádřit přesněji. Britská jihozápadní Afrika (s. 34) neexistovala (Německá jihozápadní Afrika, pak jihoafrický mandát Jihozápadní Afrika, pak Namibie), navíc namibijské koloniální investice jsou zvláštním tématem, protože kupříkladu celou železniční infrastrukturu vybudovali už Němci. Ghana (s. 36) nebyla kolonie, pro kolonii musíme užít pojem Zlaté pobřeží (Gold Coast). Namísto opakovaného Njasko (s. 24 aj.) se dávno v češtině užívá Ňasko.

3. Souhrn**Celkové zhodnocení práce**

Práci lze pokládat za pokus o seznámení s africkou tematikou a za základ k dalšímu zkoumání

stanovených otázek na konkrétnějším materiálu.

Předloženou práci **doporučuji / nedoporučuji** k obhajobě. (zatrhněte Vaši volbu)

Otázky k obhajobě

V kterých afrických zemích investovaly nejvíc britské soukromé společnosti?

Do kterých oblastí/sektorů se soustřeďovaly státní investice v některé konkrétní zemi.

Jak souvisí investiční aktivita s administrativním statutem některých britských území v Africe?

Doložte konkrétně přetrvání investiční aktivity z koloniální do postkoloniální doby v určité zemi.

Doložte konkrétně přesah koloniálních investic (státních nebo soukromých) do současnosti.

Datum: 14. srpna 2017

Autor posudku:

doc. PhDr. Jan Klíma, Filozofická fakulta Univerzity Hradec Králové

Podpis: